

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

АДРЭС РЭДАКЦЫІ І АДМІНІСТРАЦЫІ:
Вільня, Вострабрамская вул. № 8, кв. 1.
(Vilno, ulica Ostrobramska Nr. 8, m. 1).
Редакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзін, апрача сьвята.
Рэдактар прымае ад 12-ай да 2-ой гадзін.

Орган Беларускага Сялянскага Саюзу.
Беларуская палітычная, грамадзкая, літэратурная і гаспадарчая газета.
— ВЫХОДЗЕ ў СЕРАДУ І СУБОТОУ. —

ПАДПІСКА:

На адзін месяц — 1 злоты, на трох месяцах — 3 зл.,
на шасць месяцаў — 4 зл., на год — 8 зл.
Для заграніцы удвая дарахт.

Аплатя надрукаванага залежніц ад Редакцыі.

Няхай жыве
Беларускі Народ!
Зямля сялянству
бяз выкупу!

Арганічна Злосць.

(Пісьмо з правінцы).

Пасъля таго, як прачытаў я ў № 5 „Сал. Нівы“ артыкул „І яшчэ раз“, я знейкай асаблівай цікаўласцю чакаў адказу. Я думаў, што працава „Сал. Нівы“, калі я вікліча ў кіраўнікоў „Думкі Працы“ жаданьня для гутарак па сутнасці пытаньня, дык можа хоць распачне рачовую палеміку. Адвак-жа здарылася зусім іначай. У № 9 „Думкі Працы“ мы прачытали старую звязку, але-ж при гэтым угледзелі і тое аблічча тэй асобы, якая выліла ту ю звязку. Я ізноў прачытаў адно адзінае бяз ніякіх каментарыяў слова — здраднікі (гэта адносна Ярэміча і Рагуля). Прачытаўшы гэта, я яшчэ раз перадумаў усё ад пачатку да сяньняшняга дня!... Я паставіў сабе пытаньне: дзе і як, калі і якім парадкам здрадзілі Ярэміча і Рагулю? Я стараўся найсьці адказ на гэтае пытаньне, як на старонках „Думкі Працы“, так і яе папярэдніц... І сколькі не шукаў я, ня толькі адказу, але-ж нават маленечкае ўвагі на гэта не знайшоў.

Тагды я паставіў другое пытаньне: што-ж мае значыць пісаніна „Думкі Працы“? А вось што: Кідаючы слова здраднікі і не даючы фактаў здрады ў грамадзкай і палітычнай працы наших абаронцаў і змагароў, паважаных сялянствам б. часлоў Ярэміча і Рагуля, кіраўнікі „Думкі Працы“ сыплюць подлуго ілжу на т не прасейваючы. Відаць, што яны гэтаю пыльнаю ілжу хоць засыпаць вочы сваім чытаем і выклікаць гэтым ненавісць і абурунінне да б. пас. Ярэміча і Рагуля. Калі-б закіды былі абсанаванымі на фактах, дык тады была-б зусім іншая гутарка, іншы пагляд на справы... Але-ж пашер, калі ўся пісаніна „Думкі Працы“ грунтуюцца на голых словах, дык ясна, што яна выклікае ў чытак толькі насымешкі над польскімі пісакамі і пагарду да іх за тое, што яны дзікаю ілжу, як пылам, жадаюць засыпаць вочы Беларуса.

Сваій меты „Думка Працы“ дасягае там, дзе ўжо ёсьць — арганіч-

ная злосць... 1 вось аб гэтай злосці прытачу пару словаў і прыклад. А прыклад будзе гэтакі!...

Сабака брэша базі ніякага разбору на кожнага і ўсякага і не дзеля таго, што ёй нехта нешта дрэнчае зрабіў, а толькі дзеля таго, што на гэтую брахню ў яе арганізіме ўжо самою сабачаю прыродою паложана такая натура.

Таксама і ў тых людзей, якія пішуть „Думку Працы“, ёсьць такая-ж самая натура, якая пхает іх на бяспрычынае гаўкаванье і брахню. Вось гэта і ёсьць арганічна злосць.

Тую натуру ў сабакоў, якія пабуджае сабаку на брахню і злосць, шмат хто выкарстоўвае. Гаспадар, які дае сабады хлеб, трывале сабаку з розных прычынаў, стараючыся, базіякае карысці для сабакі, выкарystsці яго ў сваіх мэтах. Таксама і кіраўнікі „Думкі Працы“, іх гаспадары, на чале з Ваявудзкім, выкарстоўваюць іх для сябе. Вось прыклад: запрауды такі іроніі якога нельга найсьці запяречанья!...

Падмараўвае маю думку аб гэтым і тое, што цяпер, калі генэралы Грамады, як: б. пасол Сабалеўскі, Чатырка, Коўш, Уласаў, спадар Я. Станкевіч і многа драбнейших, аж да жонкі п. Астроўскага, пакінулі „Думку Працы“, дык там нікога ўжо няма, няма такога, како можна было-б называць іменем, там асталіся цюцікі. І то ня многа, а столькі, (якіх 3—4 асобы), колкі трэба, каб два разы на тыдзень выпусціць газэту — перавітаю ілжу і брудам.

Так што цяпер, пасъля некалькі разоў „парцяцы“, „Думка Працы“ зьяўляецца органам некалькіх асабаў, якія паслушна і ахвотна паддадзяць пяткі Ваявудзкага. А хто такі Ваявудзкі, дык хіба ўсе добра ведаюць.

У гэтым май пісьме, можа ёсьць і запрауды трохі моцных выражэній, але-ж я хадеў-бы бачыць іх на старонках газэты, дзеля таго, каб мець магчымасць падзяліцца сваімі паглядамі з беларускім грамадзянствам.

А. Засулич.

Выбарная фільма.

Выбаршчыкі-Беларусы, ці вы ведаце, што азначае лічба 18? Гэта ёсьць тая лічба, з якою вы 4 і 11 сакавіка, пашоўшы ў абвадовую камісію да выбарнае скрынкі, павінны будзеце кінуць картачку. Гэтым вы праізвіце сваю сьведамасць і будзеце мець у Сойме і Сэнаце такіх людзей, якія будуць бараніць вашы інтарэсы і права. Дык памятайце!

Уваже выбаршчыкаў.

На нашых землях разводзяць асаблівай демагагічнай агітаціяй інструктары ад сыпіску № 1. Ня будзем пакуль-што ўходзіць у крыйтыку гэтага сыпіску, скажам толькі адно, што з пісакамі прозвішччаў можа кожды выбаршчык дазнацца, чаго варт гэты першы сыпісак.

Вось яго кандыдатуры: Віц-міністар Бартэль, міністры — Чэховіч, Мен-

дзінскі, Квяткоўскі, князь Радзівіл (буйны ашварнік) і б. хлопскі пасол Палякевіч і г. д.

Гэты апошні асаблівай стараецца захапіць выбаршчыкаў Беластоцкага Выбарнага Округу, дык выбаршчыкі — Беларусы няхай памятаюць, што сабой зьяўляе князь Радзівіл і яго „pacholek“ Палякевіч!... Аддасць за гэты сыпісак свой голас хіба той, хто як можа адровініць чорнага ад белага!...

Далейшая лічба дзяржаўных сыпіскі.

№ 26 — „Украінская Партия Працы“. № 27 — „Поалей-Сыон“ (правіца). № 28 — Украінскае групы „За Зямлю і Волю“.

№ 29 — „Інвалідаў і здэмабілізаваных вайсковых“ — Палякоў.

№ 30 — „Каталіцкая унія Заходніх Зямель“.

№ 31 — Сыяністычны дэмакратычны саюз працы“.

№ 32 — „Зьядначэнны лявіцы хлопскай“.

№ 33 — „Агуда“.

№ 34 — „Незалежная Сацыялістычная Партия Працы“.

Уніважненны сыпіскі.

Дзяржаўная Выбарная Камісія 27 студзеня уніважніла 3 сыпіскі кандыдатаў да Сойму: № 27 (Поалей Сыён), № 28 (Аб'яднанне Украінскага Саюзу („За волю і зямлю“), а так сама № 35 (Партия Працы Заходніх краёў). Апрача гэтага уніважнена № 28 і № 35 сыпіскі кандыдатаў у Сэнат. Усе гэтыя сыпіскі уніважнены дзеля таго, што, або не хапае падпісаў, вымаганых выбарным законам, або падпісы неразборчывы, або фальшивы.

Галоўная Дзяржаўная Камісія 31-га студзеня ўніважніла сыпіскі № 16 (ППС — лявіца). Прычынаю ўніважнення зьяўляецца тое, што сыпіскі гэтых падпісала каля 100 асобаў, пя маючых права прымаць удзелу ў выбарах. Трабададзяц, што для „баданьня“ падпісаў гэтага сыпіску выніждалі спэцыяльную выбарную ўрадаўці ў тых акругі, выбаршчыкі якіх падпісалі гэтых сыпіскі.

Апрача сыпіску № 16, уніважнены і сыпіскі № 23 („Зьвінзак Хлопскай Еднасці“, перамалёвана НРЧ), а так жа сыпіскі „Самапомачы“ — камунізуючай арганізаціі Любіліскага ваяводства. На чале гэтай арганізацыі стаяў нейкі Вайтовіч.

№ 13 (камуністычны) стаіць яшчэ пад знакам запытання.

Бойка ў Баранавічах.

У Баранавічах, 26 студзеня, у дзень кірмашу адбыўся мітынг, скліканы РНО. Мітынг быў вельмі лічны, бо, ведама ў кірмашы дзень. Выступала многа аратараў, між іншымі і Расеец Кузьміцкі, прыехаўшы спэцыяльна для гэтага мітынга ў Вільні. І вось, у часе самага аратарскага натхнення, Беларусы сапхулу Кузьміцкага з трибуны. Пачалася бойка... кулакамі і кіямі, канец якой падложыла паліція, разганяючы, як аратараў так і слухачоў.

Выбары будуць цвяразымы.

Міністар Унутраных Справў выдаў распоряджэнне, якім забараніў прадажу і спажыццё сыпіртавых напіткаў ад 18 гадзін таго дня, які папераджавае выбары і праз цэлы дзень выбараў. Акрамя гэтага, спадзяюцца, што перад выбарамі могуць быць лічныя сабраныя людзей, Міністар забараніў прадаваць сыпіртавыя напіткі ў дні 2 і 3 з сакавіка і ў дзень 10 сакавіка. Ваяводам дадзена права забараніць прадажу водкі і на даўжэйшы час, калі яны знайдуць гэта патрэбным.

Крызыс у Паўлюкевічавай краме.

У падпільной крамцы Паўлюкевіча, якую носіць гучны вазоў „Беларускай Национальнай Рады“, дашло апошнімі днімі да непараўмененняў. Непараўмененіі гэтага выніклі з таго, што гандляры гэтай крамкі пікі не згаварыліся з уласнікам яе, д-рам Паўлюкевічам... пададзіць мандаты ў лідзкай выбарнай акрузе. Калі Паўлюкевіч на ўступіць, дык магчына забастоўка некаторых гандляроў і выхад іх з „Беларускай Национальнай Рады“.

І яшчэ робяць эфект.

„Думка Працы“ увесь час трубіла, што Жыды закупілі ў нас галасы, каб пралеўці ў Сойм. У сувязі з гэтым зьяўшчым, што кандыдуюць на першых

месцах Жыды, гэтую справу адкладаем на другі раз. Выстаўленыя сыпіскі на акурох пакажуць, якую чорна зьяўляецца праўда „Думкі Працы“.

Аднона грошай, дык ужо сама ж „Думка Працы“ набівае сама сябе. Быўшы ўесь час, што Жыды далі Ярэмічу вялікія грошы, а вось у № 9 напісалі, што Жыды грошай не даюць. Гэтым самым „Д. Пр.“ прызналася, што ўсё тое, што яна напісала да гэтага часу зьяўляецца на чым іншым, а проста — іллюзія. І вось кідаючы сюда-туды, як угарэлія, пекачы да мэнкі, хочуць зрабіць нейкі паспех!

Шахрайства „Думкі Працы“.

„Думка Працы“ робіць вацік на тое, што апошнія яе канфіскацыі адбыліся за гэтакі артыкул: „Наш адказ“ (Сялянскай Ніве), „Яшчэ раз наш адказ Ярэмічавай кампаніі“. Калі так, дык і мы напомнім, што канфіскацыя „Сялянскай Ніве“ адбылася за гэтакі артыкул: „Дзе здрада“, (у гэтым абгаварыўвалася кумаство „Думкі Працы“ з польскімі сацыялістамі) і „Думка Працы“ у ролі абаронцы — умястоўшчыны“.

Калі „Думка Працы“ хоча зрабіць з гэтага абаронцы — умястоўшчыны! Мы паддаем ві матэр’ялу!...

Кашмары „Думкі Працы“.

У № 9 „Думка Працы“ зъміясціла фэльетон „Кашмар выбаршчыка“. У гэтым фэльетоне „Думка Працы“ выводзіць селяніна Ахрэма, які быццам начыталіся беларускіх газетаў, усю ноч відзеў кашмары (страшна-жудасныя сны). Мы лічым, што наш беларускі селянін на можа быць гэтакім, які яго выстаўляе „Думка Працы“. Наш селянін — здаровую псыхіку, а дзеля гэтага мы лічым, што „Думка Працы“ сваім фэльетонам паказала сваю фізіяномію (аблітчы) і вось яно, дык якраз абвіна кашмарам. Гэта як сялянства відзеў кашмарныя сны, а пісак фэльетону. Селянін ведае, хто і што ён значыць і ад гэтакіх рэчаў, як пісаніна Паўлюкевіча, Умястоўскага і „Думкі Працы“ мэнкі ды маменькі у кашмары не пададзе. Ня думайце мэнкі „Працы“, што селянін таксама вар’ят як і вы!

Беларускі Пасольскі Клюб

і яго праца у Сойме і Сенате у 1922—1927 г.*)

Я чую сябе дужа шчасливым тым, што маю гонар у сягоныншні дзень стаць перад Вамі, браты Беларусы, як першы беларускі сенатар у Сенате Польскай Рэспублікі і даць спраўдзачу абытой працы, яку мы няслі ў працягу гэтых пяцёх гадоў.

Выбары ў першы Польскі Сойм Сенат засталі нас, Беларусаў, зусім не падгатаванымі. Хто хоць троху памятуе тых часы, добра ведае, што, калі цяпер няма нават вёскі, дзе-б было хоць аднай беларускай газеты, тады да рэдакціі вёскі яна даходзіла.

Паўстала ў нас тады думка стварыць блёк нацыянальных Меншасці.

Думка аказалася якраз удачнай. Замест 4—5 паслоў, на якіх маглі бы размічаць Беларусы, калі б пайшлі самі сабой, — дзякуючы „Блёку“, мы праўлі ў Сойм 11 паслоў і ў Сенат—3.

Гэта была наша першая ўдача. Аднака мы не злажылі на гэтым руки. Мы ведалі, што ў соймовай працы галоўнае — арганізацыя. Дзеля гэтага, адразу пасля выбараў, зъехаўшыся яшчэ тут, у Вільні, стварылі „Беларускі Пасольскі Клюб“, падпісавшы супольную іялтформу.

Што сказаць аб асабовым складзе нашага клюбу? Няма дзіўнага ў тым, што ня ўвесь яго склад быў аднолькава ўдачны, аднолькава здольны да парламентарнай працы, бо на выбараў у дужа лічных выпадках прыходзілася рабіць, як гаворыцца, „у сялянскую“. Мы тады зусім ня ведалі адзін другога, ня ведалі, каго выбирайць; а іншыя з нас у першы раз толькі і спаткаліся пры перадвыборнай працы. Прыватакіх варуниках мы мог быць ўдачными увесь склад клюбу. Нічога дзіўнага што некалькі паслоў (дзякую Богу нямнога) адстапілі ад працы і прымушалі быт выйсці з Клюбу, але большасць, трэба гэта адзначыць, вяла яе шычра і нават афярна, не шкадуючы, ні сваіх сілаў, ні нават свайго жыцця. Присутні тут на салі адзін з гэтых працайдзікоў Белар. Пас. Клюбу, — Сяргей Баран, ёсьць жывым сведком гэтай афярнасці, бо яму грыўшлі замест працы ў Сойме, ў працягу 4 гадоў з пяцёх прасядзець у турме **; іншым прыўшлі бегчы з межаў Польшчы.

Адносіны да другіх соймовых партый ўзлажыліся ў Клюбе такія. Ведама, што ідуць ў Сойм мы не маглі разылічываць і не разылічывалі на падтыманьне нашага Клюбу польскай праеци, бо ў самых наших програмах быті такія разыбжнасці, якія не давалі нам нават і думкі аб якой-небудзь згодзе ў нашай працы. Больш за ўсё мы маглі спадзявацца на нацыянальныя меншасці. І трэба адзначыць, што спраўа зъбліжэння з нацыянальнымі меншасцямі, начатая стварэннем „Блёку“, не апушкала нас і ў Соймовай працы. Бліжэй за ўсіх да нас быті і па праограме, і па свайму становішту ў Польшчы, і па палітычному настрою украінца. Мушу ствердзіць, што ўсе пяць гадоў у украінскіх клубах мы працавалі ў самым чеснам кантакце і за ўсёс гэты час ня было ніводнага выпадку, каб мы галасавалі не разам, ці каб мы не дастапілі ад іх падтыманьня ў якой небудзь справе.

У бліжэйшых стасунках і ў досьціц цесным кантакце ішла наша праца і з клубамі іншых меншасці. Хоць наш перадвыборны блёк з ім быў чиста тэхнічны, і мы нічым не абазываліся што да соймавай працы, але трэба адзначыць, што супольнасць інтэрсаў і аднолькавасць падтыманьня ў Польшчы, ў большасці выпадкаў нас збліжывала. Агульную працу мы вялі заседаніем і ў прыватных і дробных выпадках галасавалі асобна.

Ня тое мы павінны сказаць аб польскай лявіці. А ад яе, гледзячы на яе пісаныя праограмы, мы мелі-б права чакаць чагосьці для сябе добра. Мы добра памятуем, як тут на „наших крэсах“ распісалася за нас „Вызваленне“, стараючыся пераканаць Беларусаў у тым, што яму так сама дарагі нашыя інтарэсы, як і інтарэсы паліякаў. І тады нашы беларускія дзеячы папярэджывалі нашы грамадзян, каб сцераглісі вызваленца. Былі нават выпушчаныя кніжкі: „Што такое „Wyzwolenie““. Але ўзяліся мы за

* Гэта стація ёсьць скарочаны даклад сэн. В. В. Багдановіча, зроблены ім на з'езьдзе, скліканым Беларускім Выбарным Камітэтам Віленскай нацыянальных меншасці, 28-га мінулага снежня.

**) Пры гэтых словах сябры зъезду зрабілі авансую прысутнаму тут б. паслу С. Барану.

Панэуропэйскі рух.

(Панэуропэйская унія і яе праграма).
(Укр. „Діло“ № 1—1928 г.).

А. Брыя, нядайна разглядаючы падтыманье ў Эўропе, сцвердзіў, што пад паверхняю сучаснага пакою праце вулькан схоўвае вайны. Ад найменшай іскры можа наступіць выбух і кіпучая лавіца можа заціц наш кантынент. Гэты запрысяжаны альтыміст, кідаючы перад сабою вокам, зазначыў, што толькі паступова могуць скрысталізавацца спакайная настроі ў сі ведамасці чалавечства, толькі этапамі можна даваць і да праўдзівага супаков.

Ціперапашня Эўропа знаходзіцца ў бязупынным руху ківача: ад вайны да спакою, ад спакою да вайны. А ўсё-ж такі Брыя верыць умагчымасць мірнага злагоджання ўсіх супярэчнасцяў і канфліктаў. Аб гэтым съведчыць ня толькі яго дыпломатычная дзеяльнасць, але і факт, што ён ёсьць ганаровым прэзыдэнтам Панэуропэйскай Уніі. У канчальнім разыўвіці паступовасці, у яго лёгічнай аснове бачыл Панэуропэйскую Унію, якую высунуў Кудзэнговэ-Калергі, як завершанне змаганьня ў вялікіх палітычных і эканамічных арганізацій.

Праграма Панэуропэйскай Уніі, сформуляваная яе заснавацелем Кудзэнговэ-Калергі, які адзначыў ёсьць прэзыдэнтам Цэнтралі, зводзіцца да наступнага:

1) Панэуропэйскі рух ёсьць пандартычным масавым рухам, які імкнецца да злучэння Эўропы. Ен кідае дакоры вайне, што зьнішчыла Эўропу; імкнецца да зьніштажэння дзяржаўных прапаноў, што падважаюць жыццё і роўбяць немагчымым разыўвіці эўропейскую працягунку; кідае дакоры нацыянальностынай ненавісці і нацыянальностынай ўціску.

2) Панэуропэйская Унія імкнецца да аўяднання ўсіх эўропейскіх дзяржаў у вадзін Саюз эўропейскіх дзяржаў. Яна мае быць арганізацыю ўсіх эўропейцаў, што без аглідкі на партыі, нацыянальнасць і рэлігію жадаюць стварыць аўяднаную, магутную, спакойную і цывільную Эўропу.

3) Паступове зьніштажэнне дзяржаўных межаў, што вядзе да зьдзесьнення Эўропейскіх Злучаных Штатаў і здзе ў трох напрамках:

у стратэгічным — пляхам увядзення сыстэмы абавязываючых палюбоўных судоў;

у гаспадарчым — цераз мытную вуню; у нацыянальным — пляхам аховы праваў нацыянальных меншасцяў.

4) Панэуропэйская Унія стрымліваецца ад вырашэння пытаньняў партына-палітычных, сацыяльных і тэрыторыяльных.

5) Панэуропэйская Унія імкнецца да спрадуцівніцтва з Лігаю Нацый, якое прынцып (арт. 21) ёсьць згодны з метамі праграмы Панэуропы.

Панэуропэйскі рух у цяперашній стадыі свайго разыўвіцца наскрэб ёсьць рухам ідэалістичным, які мала лічыцца з істотнасцю. Яна, што пераходзіць з тэорэтичнай плошчы на пляхі рэалізацыі ёсьць песнью далёкае будучыні.

яго ў жыцця, а толькі на паказ Эўропе, каб паказаць від, быццам у Польшчы меншасці маюць поўную свабоду ў карыстанні сваім мовам ў школе. Мы голасна заяўлялі з трывунаў, што мы ўраду ня верым, што школы нам ўсё роўна не дадзут. Нас тады ламлі і праўвіца, і лявіца, і пераконвалі, і абяцалі, што калі толькі будзе закон аб родных школах, — будуць і школы.

Але-ж, як толькі закон прайшоў, мы, паслы Сойму і Сенату, зрабілі ўсе, каб скрыстаць яго для роднай асветы. Быў дадзены тэрмін для заявіць — толькі адзін месяц, сакавік. У саме вясенняне раздражжа, у сакавіку месяцы мы ўсе паслы і сенатары Беларускага Клюбу, падзяліўшы паміж сабой заходнюю тэрыторію Беларусі, пусціліся аўажджаніце, выслычы народу, як трэба скрыстаць з гэтага закану, як тварыцца заявіць і г. д. Нямнога нас тады было, асталося толькі 10 чалавек, не заўсёды магчымы было і адлучацца ад працы ў Сойме, але ўсё-ж мы пасыпелі аўханічна значную частку Беларусі, у разульніце чаго зложана было беларускім сялянствам да школьнікаў 430 заявіць на беларускую школу. А цяпер заўсімія я ў вас, грамадзяне, — сколькі школаў вам дадзі? (голосы: ніводнай!).

Так, ніводнай!

У камісіі адміністрацыйнай галоўнай працы ляжала 1) у барацьбе за саёвадніцтва і 2) у барацьбе прыціў безканечных надзюдніццяў адміністрацыі. Не гаворачы аб выступленнях у гэтых спраўах з трывунаў соймовай і сенат-

З жыцця Польшчы.

Забарона паліяваньня.

Распараджэннем Міністра Земляробства забаронена паліяванье на ласі—самсы, дропы і вяяркі на ўсім ашары Польшчы. Забарона выдана на працяг аднаго году, ад 24 студзеня 1928 году да 24 студзеня 1929 г.

Польска-савецкая канфэрэнцыя.

31 студзеня ў Вільні распачалася чыгункавая польска-савецкая канфэрэнцыя ў спраўах таварнага руху паміж Польшчай і СССР. З боку СССР на канфэрэнцыі бяруць удзел дэлегаты беларускіх і украінскіх чыгунак.

Працес праці 17 украінцаў.

24 студзеня, у Львове, перад судом прысяжных засядцацеля ю пачаўся палітычны працэс праці 17 украінцаў. Абвінавачаўца імя ў прыналежнасці да Украінскай вайсковай арганізацыі, прычым 2-х абвінавачаўцаў яшчэ ў забоцтве куратора Сабінскага. Акт аовінавачанья абымае 132 старонкі і чытаць яго адбываецца ў украінскай і польскай мове. Працэс будзе цягнуцца некалькі тыдняў.

РОЗНЫЯ ВЕСТКІ.

— 27 студзеня ў Варшаве распачалася переговоры паміж гаспадарчымі сферамі (капіталістымі і фабрыкантамі) Нямеччыны і Польшчы.

— 23 студзеня ў Варшаве паліцыйныя арыштавала каля 50 асоб за ўдзел у камунальных дэмантрацыях у суязе з выбарамі.

Сяляне-Беларусы! Памятайце, што сьпісак, за каторы вы павінны галасаваць на выбарах у Сойм і Сенат мае

№ 18

НАВІНЫ.

— Суд над „камуністым“ ў Гродні. Горадзенскі Акружны Суд асудзіў некалькіх жыхароў Скідзельскай воласці за „usilowanie przed 3-mi laty“ да камуністамі і адвараць ад яго ўсходняй ваяводства. Судзіліся яны, як звычайна, на 102 арт., пры чым, двох асудзілі на 4 гады вастругу, аднаго на 2 гады і аднаго на 1½.

— Вялікі працэс нац. „камуністы“ ў Беластоку. 7-га лютага ў Беластоку распачацца судовы працэс праці 132 асобам, якія абвінавачаны за 102 арт. К.К. у суязі з арт. 100 ч. I К.К., г. з. у прыналежнасці да Камуністычнай Партыі Захаднай Беларусі. Акт абвінавачанья абымае больш 300 старонак друку. З боку пракуратуры пакідана 186 съвідкаў, між іншымі і Міхал Гурыя, працаўнік „Беларускага Дня“, сабра Умасціскага. Думка Працы“ падае, што быццам Гурыя у гэтай спраўе з'яўляецца правакатарам.

кай, якія можа часткова вам ведамы з прэсы, трудна, здаецца, пералічыць той безканечны лік заявіць, пісьмаў, пратестаў і г. д. якія ў гэтых спраўах падаўліся да ўраду, да Сойму і Сенату, да прэсы.

Юрыдычнай камісіі заўсёды прыходзіліся на толькі даваць парады, складаць заявіць інтарпляці, але часам і дапамагаць саваі Беларусам у спраўе арганізацыі судовай абароны, калі каму здаралася няшчасць ў спраўах палітычных сесіяў на лаўку аовінавачаных, а такіх, вы ведаце, у нас было і ёсьць дужа многа.

На рашце — пытанье царкоўнае. Праца ў гэтай галіне жыцця была даручана мне, як чалавеку найбольш знаменому з гэтых спраў. Праца тут зъяўлялася на толькі ў тым, каб барацьца з той, ці іншы царкоўны будынак, ці зямлю, ці асобу, а ў тым, каб змагацца за ўнутраную свабоду царквы. Мы стаялі і стаем за тое, каб царква не залежна была ад упływu дзяржаўнай ўлады, каб яна была выключна духоўным інстытутам, бо так і ёсьць: жыццё вяže значэнне царквы і рэлігіі ў тым, што там, як у нейкай духоўнай кузьні, павінны выковывацца духоўныя падставы нашай жыцця і нашай дзяялнасці. Бяз гэтых духоўных падставаў жыццё наша

Што дзеяцца ў съвеце?

Літоўска-нямецкі арбітражны дагавор.

29 студзеня ў Берліне падпісаны арбітражны дагавор паміж Літвой і Нямеччынай. Дагавор падпісалі: з боку Нямеччыны — мін. зам. спраў Штрэзман, з боку Літвы — сам дыктатар Вальдемарас, які на некалькі дзён перад гэтым выежджаў у Берлін.

Чыгункавая катастрофа ў Інды.

У Лёндан падаюць вестку аб страшнай катастрофе, якая здарылася на чыгунцы Маджляй — Рангун у Інды. На месцы выкалеўся цягнік, прычым паровоз, два багажныя вагоны і трох вагоні III клясы зваліліся з мосту ў ваду. Больш 40 чалавек забіта, ранена каля 30. Катастрофа наступіла ў выніку распрушаванья шынаў.

Выбухі вулькану.

Вулькан Krakatoa разыўвае ажнүленую дзейнасць так, што з мора, блізу гэтага вулькану, высунуўся новы востраў.

Але апрача Krakatoa, як згаварыўшыся, пачалі дзеяльность вульканы і у іншых месцах шырокага съвету. І так:

На вострове Сангорын, каля берагоў Грэцкі, ажыўся вулькан Санторын, які засыпаў попелам і заліў лавіцою свае атоліцы.

І у Нікарагуа прачынуўся вулькан гэтага ж назову. Акалічнае жыхарства ў перапалоху ўцякае. Шум выбуху чуці за некалькі міляў ад вулькану. У глыбіні-ж амэрыканскія сушы чуваць падземныя штуршкі.

Апрача гэтых наземных вулькану, начаўся сваю дзейнасць і падводны, Шэвелюг, які выкідае лавіцу панад падверхню мора.

Дзікая правакацыя паліцыі.

У Амэрыцы вельмі часта здараюцца выпадкі аграблення банкаў, пры чым, у большасці выпадкаў, паліцыя ня можа звязаці злачынцаў. У сувязі з гэтым некаторыя банкі штату Тэхас абвесьцілі грошовую нагароду за ліквідацію банд грабежнікаў. І вось, у месцы Дальмо паліцыя напала на — „амэрыканскі“ спосаб атрыманы гэтую нагароду.

Аднаго разу некалькі слянам-работнікам паліцыя запрапанавала ў назначаныя тэрмін прысьці ў банк, а самі зрабілі зasadу. Калі зявіліся сляніе ў назначаным тэрміне каля банку — паліцэйская пачалі страліць, вынікам чаго 4-х сляні было забіта, а 1 цяжка ранены.

Ці-ж гэта на дзікай правакацыі?

Несправядлівая справядлівасць.

30 гадоў таму назад у Сіобо (Швэція) быў асуджаны на даждыкцёвыя вастрыгі Томассон за забойства служанкі. На гэтых дніх яго выпусцілі з вастрогу, бо... аказаўся, што ён ня вінны. Забойца служанкі, як выясняўся, ёсьць Свенсон, каторага арыштавана. Ахвяра памылкі вагі справядлівасці ў руках дзяржаўных судзьдзяў, Томассон, каторы нявінна мучыўся 30 гадоў у лёхах вастрогу, цяпер мучыцца... у дому вар'ятаў.

Выспы Спакою».

Замежныя газеты пішуць, што былы нямецкі імпэратор Вільгельм нядаўна купіў дзве выспы на возяры Ляго-Маджнорэ (Швайцарыя). За гэтую выспы заплаціў ён 14 тысячай фунтаў штрэлінгаў (каля 610,000 золотых). Гэтую выспу Вільгельм хоча ўпрадаваў і наэваць іх „Выспамі Спакою“.

РОЗНЫЯ ВЕСТКІ.

— У Нарвегіі стварыўся новы ўрад сацыялістага Горнісруда.

— 25 студзеня італіянскі і югаславінскі пайнаамецкі ўрад ў падпісані ўмову, па якой прыяцельскі дагавор паміж Італіяй і Югаславіяй з 1924 году прадаўшыся да 27 ліпня гэт. году.

— 28 студзеня памёр выдатны гішпанскі пісьменнік — Бляско Ібанэз.

— У Кантоне выкрыта камуністычна змова. Арыштаваны 44 камуністыя разаў-жы былі расстрэляны.

— У Маскве засуджаны на 10 гадоў вастругу ксёндз Скальскі за антысавецкую пропаганду паміж Паліякі, грамадзянін ССРР, і ўчастце ў контр-рэвалюцыйных арганізаціях.

— У Маскве распачатліся польскі-савецкія гандлёвые перагаворы.

— У Баварыі і аколіцах швайцарскіх граніц 29 студзеня чулася землятрасеньне. Жыхарства местаў Лераху, Мюльгэму і Фрэнбургу ў перапалоху выбегала на вуліцу з дамоў, у каторых трасціліся съцены і падала мэблі.

Гаспадарскі аддзел.

Як палепшыць пышчаную зямлю.

На аштарах Беларусі амаль усюдні залягаюць пяскі, на якіх селянін вельмі цяжка вясці гаспадарку, не палепшыўшы іх тым, што ішым спосабам. Мэта гэтага варысу — пазадзіміца нашага селяніна, як палепшыць пышчаную зямлю пасле ў нашых беларускіх умовах, без вялікіх страт.

Каб перайсці да гутаркі аб тым, што трэба рабіць, каб палепшыць пышчаную зямлю, перш спынімся на тым, што ўяўляе сабой яна, як грунт, на якім павінна расці земля.

Пышчаная зямля, як ведама кожнаму земляробу, іншыя ўзросту на ёй расцілі, сэрэдзялі і інш. Гэтая расціліны якраз і ўзбагачваюць зямлю самым каштоўным складнікам для расцілін — азотам і тым матэр'ям, што зълепівае рельлю ў дробныя глыбкі, ці іншай кожуць, палепшыць структуру зямлі.*

Цяпер у нас зялёніе ўгнаеніе хоць і пашыраецца сярод сляні, але яшчэ не захапілі ўсіх аштараў нашае Бацькаўшчыны. Незадзімасць сляніствы некаторых частак Захад. Беларусі з карысцю зялёнага ўгнаенія ёсьць галоўная прычына дрэнных ураджай пышчаных зямель.

Гадоў 60—70 таму назад у такім самым становішчы, як цяпер у нас, знаходзілася сельская гаспадарка на пышчаных землях у Нямеччыне. Падобна беларускаму селянству нямецкі земляроб гарваў над сваім пяском і не знаходзіў выхагу. І так было да таго часу, пакуль Немцы не начали ўжываць зялёніе ўгнаеніе. У іх, як і у нас, аказаўся, найбольш прыгоднай — як зялёніе ўгнаеніе — расціліна лубін. З таго часу, як немцы начали ўжываць лубін для ўгнаенія, склад пяскоў стаў хутка палепшыцца і ўраджай павялічыўся. Цяпер нямецкі хлебароб лічыць, што бяз лубіну нельга гаспадарыць на пяскох і што лубінавае ўгнаеніе зялёнага падставай усей гаспадаркі на пышчаных землях.

Другою заганю пяскоў ёсьць тое, што ён дрэніца ўздржвае вільгаці. Вада не ўздржваеца ў ёй, а працае далёка ў глыбіні. Такім чынам, запас вады ў зямлі тут засыпіць невялікі, нават зараз пасля дажджу. Паднімінчыне вады з глыбокіх пазадзімі на пяскох вельмі незначнае, чаму і на мае ніякага ўплыву на рост расцілін.

Трэцяе ліха пяскоў заключаецца ў тым, што лёгкі віншыкаючы, яны сільна награваюцца. Патрабна зусім мала цяпля, каб нагрэць такую зямлю. Награваючыся, пышчаныя землі трацяць і без таго малы запас вільгаці, ад чаго расціліны падаюцца ў такіх ўмовы, якія зусім не спрыяюць іх росту. Расціліны падаюць хварэць, перастаюць расцілі і часта на вільгаці глыбіні.

Але, калі з гэтымі недахопамі назінных пышчаных грунтаў у нашых умовах можна яшчэ пагадзіцца, дзеяль таго, што ў нас вільгаці праз цэлы год не бракуе, бо вялікія пякоты наўбываюць, дык чацвертас ліха пяскоў дае аб сабе ведаць кожнаму нашаму селяніну ў поўнай меры. Ліха гэта бывае ў вільгім недахопе тых пажыўных речак, без якіх немагчыма добрае развіццё расцілін, а пяскі якраз не ўладаюць здольнасцю заўдаць і той бедны запас пажывы, які мае ў сабе.

Як даведаліся вучоныя, дык расціліны для свайго росту бруць з зямлі галоўным чынам азот, фосфор і калі (паташ).

Гэтая трох речы земляроб кладзе ў зямлю разам з гноем. Гной перагнівае ў зямлі, пераходзіць у мінеральныя солі, якія распушчыцца ў вадзе і ідуць на спажыванье расцілінам.

Большая частка пяскоў складаецца з крупнікі кварцу (белы пясок) у якіх пажыўных матэр'ялаў няма. Іншых речак якія маглі-б зялёнага падаюцца карыснімі для расцілін, у пяску — вельмі мала, а калі і ёсьць, дык расціліны іх на ўжыўваюць, бо яны дрэніца распушчыцца ў вадзе.

З тэй прычыны, што на пяскох расціліце вельмі дробная і малая расціліннасць, пажыўныя матэр'ялы ад перагнівання не па могуць здаволіць патрэбным наступных расцілін і на робіць ўпльву на структуру (будову) рельлю. А калі мы ўспоўнім, што пяскі хутка працягваюць праз сябе ваду, якія ўносіць з сабою і вельмі цэнтру спажыванье для расцілін, дык становіце разумелым, чаму пажыўных матэр'ялаў заўседы на пышчаных землях бракуе. Вось што прадстаўляюць сабой пяскі, якія займаюць большую частку

матэр'і, але і дрэнная будова пяскоў, што разам не дае магчымасці добрае расціліцца. Вось дзеяль чаго гаспадару патрабна ня толькі абагаціць пясок спажывай для расцілін, але зрабіць яго такім, каб гэта спажывай лепш выкарыстоўвалася землям.

Самым лепшым спосабам, разумела, будзе гной, але-ж яго ўсюды недахват, дык на далёкіх ад сялібы палоскі частка і нават пашыгдана яго вазіць.

Прыходзіцца шукать тут другі выхад, які дазволіў бы замяніць нават палоскім гноем. А лепшым выхадом на гэтым выпадку будзе толькі зялёніна ўгнаеніе лубінам, сэрэдзялі і інш. Гэтая расціліны якраз і ўзбагачваюць зямлю самым каштоўным складнікам для расцілін — азотам і тым матэр'ям, што зълепівае рельлю ў дробныя глыбкі, ці іншай кожуць, палепшыць структуру зямлі.*

Цяпер у нас зялёніе ўгнаеніе хоць і пашыраецца сярод сляні, але яшчэ не захапілі ўсіх аштараў нашае Бацькаўшчыны. Незадзімасць сляніствы некаторых частак Захад. Беларусі з карысцю зялёнага ўгнаенія ёсьць галоўная прычына дрэнных ураджай пышчаных зямель.

Гадоў 60—70 таму назад у такім

Сэкрэт здрады.

„Сілы“, варожы да сляніскіх праўдадыроў б. паслоў Ярэміча і Рагулі, увесь час кідаюць на іх адну вялікую бомбу, якая на мове тых сілаў называецца — здрада. Праўда, гэта бомба да гэтага часу апі разу не разрывалася, дык і на ведама была яе разбурачая моц.

Толькі вось некалькі дзён таму наезд, стала ведама, у чым тут сэкрэт — зекрэт здрады, калі зявілася на судзе справа б. пасла Ярэміча. Вось, як абгэдымілі піша польская „Slowo“:

„3-га сакавіка 1926 году, пасля асуду беларускага дзеяча кс. Гадлеўскага, група беларусаў імкнулася выкарыстаць гэты момант, каб арганізаваць антидзяржаўную маніфестацію. Кс. Гадлеўскі, нагароджаны букетам чырвоных кветак, ішоў сіледзінаю вуліцы ў таварыстве п. Ярэміча і свайго абаронца адв. Сымароўскага. За імі сіледзінаю на тоўці паслоў 200—250 асобаў.

Спрабы паліцыі не дапусціць да маніфестаційнага паходу выклікалі абурэнне ў пасла Ярэміча. На просьбу паліцыянта зыўсяці з вэльді, гэты „трыбун“ ускрыкнуў: „адыдзі дурань, бо зараз лоб табе развалю“. Маніфестацію разагналі, а пасол-авантурнік цягнецца да судовай адказнасці.

У харкаві сіледзіна выступалі ў гэтай справе: пашкадаваны функциянер паліцыі ст. пішод Жукоўскі, а таксама прыпадковы сіледзінава здэрнія б. віцэ-старшыня апэляцыйнага суду п. Ал. Ахматовіч. Суд аддажыў спрабу ў мэце дапросу камісара Герца, тагачаснага кіраўніка III камісіі.

Гэта вось адносна здрады п. Ярэміча.

„Кур'ер Віленскі“ паведамляе, што сцяпешным парадкам пішацца пракурорам акт абвінавачаныя і хутка будзе даручаны б. паслу Рагулі, які вінаваціца за „антидзяржаўную“ прамову на мітынгу ў 1924 годзе. Вось гэта — адносна здрады п. Рагулі.

Цяпер, дык ужо стала ведама аб здрадзе б. п. Ярэміча і Рагулі, сэкрэт выкрыўся... Паглядзімо, як на гэта заражае „Праца“?!

Новая „Расея“.

У Вільні пад кіраўніцтвам адваката Андрэева падышла новая расейская партыя, якая прыстала да выбарнай групіроўкі супрацоўніцтва з урадам марш. Пілсудзкага. Гэтая расейская партыя маніца

ВОКАМ ПА СЪВЕДЕ.

VIII.

У Варшаве ёсьць газета, якая называецца АБЦ. Гэтыя трох літары пішуцца чырвонаю фарбам, пеўна дзеля таго, каб прыгажай выглядалі. Як ужо ведама, дык чырвонасць зъяўляецца сымболем революнцыі, але-ж я не было і фармальнага прыяцельства. Цяпер жа гэтае апошнє ўжо ёсьць. Гэтымі днёмі ў Берліне бывші падпісаны паміж Нямеччынай і Літвой гварантыны дагавор аб ненападанні.

Справа ў тым, што газета АБЦ на- друкавала падрабізную вестку аб тым, што нібыта ў Савецкай Расеі вядомы „генэрал“ чырвонае арміі Тухачоўскі падднімнуў ваянін бунт, быццам, маючы пад сваёй камандай некалькі дывізій, ідзе на Москву, каб скінуць сучасны савецкі ўрад і стварыць нешта новае. За АБЦ, чорны „Dzień Wileński“ таксама падаў гэтую вестку і пеўна па іх думках революнцыя гатова. Аднак-ж я за- падрэдніца выглядае іншай, бо пад- цвярдження гэтам весткам не было, а, па- дадзарот, замежны газеты паведамі, што польскія бунты ў Саветах няма. Сама па сабе гэтая пустая справа мо і не цікава. Аднак-ж яна зъяўляеца характеристыю дзеля таго, што вы- мікала павонкі тыя лягушкі, якія ёсьць у эндэцкіх шавіністичных галавах. Пеўна, не адзін эндэк ужо камбінаваў, каб як-небудзь апчасльвіцца сваю прысут- насць Менск, ды яшчэ некаторыя мя- сковасці, у выніку хатнія каматні ў Саветах.

Паміма гэтае вымысленае сэнсацыі некаторых польскіх газетаў, наша вока заўважыла і яшчэ адну сэнсацыю... якая здаецца ўжо больш праудапад- дебію.

Чытаем у замежных газетах вестку аб тым, што ў Нарвегіі стварыўся новы ўрад і што міністрам замежных спраў назначаны камуністы, прафесар гісторыі Адвард Бумль. Гэта, дык запраўды ціка- віца і дзіўна... Цікава і дзіўна вось чаму...

Нарвегія, гэта маленькая дзяржава, якая знаходзіцца на Скандинавскай пау- высьпе, дзе займае вузеную палосач- ну зямлі при Атлантычным акіяне і мае нешта крыху болей, як 2 мільёны ўся- го жыхарства. Галавою дзяржавы зъяў- ляецца канстытуцыйны кароль. Гэта зна- ча, што кароль як мае абсолютнае (по- юнае) улады, а што дзяржава кіруе ка- роль з дапамогаю Сойму. І вось, калі Нарвежскі Сойм выбраны народам даве- рыў Булью справу замежных палітыкі, дык знача — і павінна быць гэтак. Ка- роль не пратэставаў! Наколькі мы ве- даем, дык паміж каралём і камунізмам нічога супольнага быць як можа... А дзеля гэтага і прыходзіцца дзіўніца гэ- тай праіве — дзе кароль і камуністы зъяўляюцца супрацоўнікамі.

Нам здаецца, што гэтае праіва зъяўляеца адзнакаю таго, што камунізм ужо прытуліліся... Ужо, так скажаць, зъядаецца, падобна таму, як у жы- вёлы зубы і калі при гэтакіх варуках эканамічна-палітычнага ладу камунізм будзе існаваць другое дзесяцігодзінне, дык ясна, што камунізм стане нечым ужо звычайнім. Ня дарам у самым камуністичным царстве ў Сав. Расеі камуністы разбіліся на трох варожых са- бе лагеры. Гэта знача, што камунізм — абуржуючаецца!

Яшчэ ўжо не перастае быць ціка- вую польска-літоўскую спраўу. Нам ужо ведама, што на апошній сесіі Лігі На- ціонально-Польшчы і Літвы, якія знаходзяцца ў спрэчцы, прынцыпова пагадзілі. Польшча і Літва павінны быті наладзіць добрыя адносіны паміж сабою... Але-ж сталася так, што Ліга Національная не пака- зала способу, якія візантыяла пішуць, якім маглі-б гэтакі дзіўне дзяржавы дайсці да згоды.

А калі так, дык распачалася паміж імі перапіска. Польскі міністар запрапо- наў літоўскому міністру распачаць перагаворы, але-ж літоўскі міністар Вальдэмарац пранануў на прыніці зап- патрэбаваўшы больш канкрэтнасці. Праўдзівей кажучы, Вальдэмарац хоча ведаць, але-ж і як павінна гаварыць Польшча і Літва, каб наладзіць добрыя адносіны. Так, што ў гэтай спраўе яш- чэ нічога такога, што-б можна было называць запраўды такім, якое вядзе да згоды, пакуль-што мы якія бачым.

Калі-ж у польска-літоўskих адносі- нах ніякіх польскіх, але-ж літоўскіх адносінах ві- дзім — парадак і напрару. Хады яшчэ ніколі якія было паміж Нямеччынай і Лі-

твой ніякіх спрэчкаў, але-ж якія было і фармальнага прыяцельства. Цяпер жа гэтае апошнє ўжо ёсьць. Гэтымі днёмі ў Берліне бывші падпісаны паміж Нямеччынай і Літвой гварантыны дагавор аб ненападанні.

Справа гэтае выяўляеца гэтак. Нямеччына з аднаго, а Літва з другога боку, ўзаемна абязаўща усе спрэчкі, якія магчымы падставуць калі-небудзь паміж імі, вырашальца па прынцыпу і з дапамогаю суду. При чым, у выпадку таго, калі здарыцца, што якая-колечы з гэтых дзяржаваў будзе мець якую-небудзь спрэчку з іншай дзяржаваю, дык у даным выпадку Літва ў адносінах да Нямеччыны, ці Нямеччына да Літвы, павінна ўтрымліваць нейтралітэт, неўме- шацельства. Адначасова ідуць перагаворы і аб гандлёвым дагаворы... Як ві- дзім, дык Літва сваё палітычнае міжна- родавае палажэнне парадкуе, а — гэ- тым самым умацоўвае.

Калі-ж мы адхілімся ад гэтага і скі- чуемся куды-небудзь іншай, дык і зноў заўважым харэктэрную адзнаку часу. Вясною гэтага году маюць адбыцца вы- бары ўва Францыі, у Французскі парламен- т. У сувязі з гэтым і зноў вядуть агітацію лявіцовая французская групі-

роўкі. Яны маюць на мэце — узяць уладу ўва Францыі, скінуць рэакцыйна-буржуазны ўрад Пуанкарэ і замяніць рэакцыйна-буржуазны ўрадам на сацыялістичным „соусе“. Харэктэрным тут зъяў- ляеца тое, што гэтакі ўрад ужо Фран- цузы бачыл, але-ж так сталася, што той ўрад утрымлівацца якія мог, якія глядзя- чы на то, што меў большасць у пар- ляманце.

У 1924 годзе, пасля тагачасных выбараў французскі парламент складаўся з рэакцыйных лявіцовых группі- вак. Дык на пачатку сваёй працы пра- рабіў гэтакі кругазварт. Перадусім адхіліў ад улады прэм'ер-міністра Пуан- карэ і прэзідэнта Мільера. Іх месцы заняў радыкал Эрье і Думэр. Але-ж гэта нядоўга цягнулася, бо хутка на месцы Эрье бачыл Пэнлевэ, Кайё, і та- го-ж самага Пуанкарэ, які ўжо ізноў кіруе Францыю два гады. Вось чаму патуці рознага калібра і масы фран- цузскіх радыкалаў да ўлады выглядаюць неяк дзіцячы забаўка. Мелі ўладу, здабылі лёгка, яшчэ лягчы аддалі яе, а цяпер ізноў кіцічы масы да зма- гання з тым, што самыя стварылі ў парламант. Да гэтага пытання маг- чыма, што калі-небудзь яшчэ вернемся, а на сёняня ўжо даволі.

Зыркі.

ВЕСТКІ З КРАЮ.

Слава Шутавіцкім Сабром!

(в. Шутовічы, Ашмянскага пав.).

Шутавіцкі сабры Гуртка Беларус- скага Інст. Гасп. і Культ. звязаўся вельмі шчыра да працы ўніверсітэта культуры-прафесійнай. Так, ад Новага Году ўжо паслені пастаўіць аж два прадстаўле- лініі: першую — была пастаўлена на Новы Год, аб якім ужо писалася ў „Biel. Krynicu“ № 3, а другое на праваслаўнае Вадаҳрышчэнне, 19 студзеня. Вось аб гэтым апошнім хачу і пагаварыць. У праграму прадстаўлення ўваходзіла драма Аляхновічы „Дзядзька Якуб“ у 2-х актах і кароценькі жарт „Боты“.

На жаль, перад самай вечарынай, захварэў адзін здольны артыст, які меў іграца Андрэя ў 1-м акце, а ў другім „дзеда“; гэта-ж самая перашкода і адбілася на ігры самой штуці.

Другая перашкода была ў тым, што з прычыны вельмі малой хаты (бо толькі 10×10 аршынаў) нельга было зрабіць адпаведную сцену.

Першы акт быў адыграны вельмі добра, толькі другі трох горш: у гу- тарцы Ігната з „Дзедам“ быў малень- кія бракі.

Трэба аднак сказаць, што драма яш- чэ ранавата на вёсцы ставіць, вясковая публіка вымагае камедыі. Не кажу а- ўсіх, але большасці, дык гэтак. У такі сумні момант, калі Якуб быў пакінуты жонкою і падышоўши да калыскі дзіця- ці, стаў выказаць сваё гора яму, у прыступах разлягаяўся съех, калі трэба было горка плакаць. Жарт „Боты“ за тое быў вельмі добра сыграны і ўз- будзіў здаровы съех у публіцы.

Прыступах на вечарынне было вель- мі шмат, якія пакінуты, быў пераважна „cham“), якія гаварылі некаторыя паны, кожны і падышоўши да калыскі дзіця- ці, стаў выказаць сваё гора яму, у прыступах разлягаяўся съех, калі трэба было горка плакаць. Жарт „Боты“ за тое быў вельмі добра сыграны і ўз- будзіў здаровы съех у публіцы.

Слава Вам, дарагія браты суседніх вёсак!

І так прайшла другая вечарына ў вёсцы Шутавічы. Трэба зазначыць, што перашкод з боку шутавіцкіх „polaków“ на гэтых раз быў, а мо' яны ўжо зразумелі, што якія добра рабілі і якія я знаю, што некаторыя каяцца за сваё папярэднія паступкі. Дык, заклікаю Вас, дарагія браты і сёстры, пакіньце ўсе ста- рыя выхадкі, якія слухаіце ўсялякіх пад- жыгалаў-здраднікаў і авантурнікаў на падабіні Адольфа і др., а ідзіце ў рады пупаноў на працы з сабрамі Бел. Гуртка Інт. Гасп. і Культуры пад сцягом культуры і праівітві.

Слава Вам, Шутавіцкі сабры! Слава! Ва- сябройце нашаму съеху сялян, пры- чыннікамі, падобна ўсім іншым, якія ві- дзім — парадак і напрару. Хады яшчэ.

Дык-ж слава Вам, дарагія съяўтары! Ваш Спагаднік.

роўкі. Яны маюць на мэце — узяць уладу ўва Францыі, скінуць рэакцыйна-буржуазны ўрад Пуанкарэ і замяніць рэакцыйна-буржуазным тут зъяў- ляеца тое, што гэтакі ўрад ужо Фран- цузы бачыл, але-ж так сталася, што той ўрад утрымлівацца якія мог, якія глядзя- чы на то, што меў большасць у пар- ляманце.

У 1924 годзе, пасля тагачасных выбараў французскі парламент складаўся з рэакцыйных лявіцowych группі- вак. Дык на пачатку сваёй працы пра- рабіў гэтакі кругазварт. Перадусім адхіліў ад улады прэм'ер-міністра Пуан- карэ і прэзідэнта Мільера. Іх месцы заняў радыкал Эрье і Думэр. Але-ж гэта нядоўга цягнулася, бо хутка на месцы Эрье бачыл Пэнлевэ, Кайё, і та- го-ж самага Пуанкарэ, які ўжо ізноў кіруе Францыю два гады. Вось чаму патуці рознага калібра і масы фран- цузскіх радыкалаў да ўлады выглядаюць неяк дзіцячы забаўка. Мелі ўладу, здабылі лёгка, яшчэ лягчы аддалі яе, а цяпер ізноў кіцічы масы да зма- гання з тым, што самыя стварылі ў парламант. Да гэтага пытання маг- чыма, што калі-небудзь яшчэ вернемся, а на сёняня ўжо даволі.

Зыркі.

Канфісната „Сял. Нівы“.

Па загаду камісара ўраду на места Вільню канфіснаваны № 12 „Сялянскае Нівы“ за вестку з краю „Адказ насы- віскім пісакам“.

Гэта ўжо пятая канфісната, якая ад- былася ў працягу аднаго месяца—сту- дзенія.

Усягына.

Царскі каштоўнасці.

Замежныя спэцыялісты закончылі апіс і ацэнку царскіх каштоўнасці, якія цяпер знаходзяцца ў Маскве ў пад- валах камісар'яту скарбу. Толькі невя- лікая частка іх была прададзена баль- шавікім ангельскім банкамі за цану калі 2 мільёнаў даляраў.

Каштоўнасці зъяўляліся вялікімі ат- рыміваліся з Кітайшчыны і Гінді ўз- мен за мануфактуру, а такія дабываліся на Урале. Тыя каштоўнасці, якія цяпер ёсьць у Маскве, спэцыялісты аці- лілі на 250 мільёнаў даляраў. Склада- юцца іх з 406 рэчаў, пры чым усе брыльянты вагаюць 26,300 каратаў, ін- шыя каштоўныя каменны — 14,000 кара- таў (карат трохі больш за 3 грамы).

Цікава аздынчыць, што 14 рэчаў з гэтых каштоўнасці набыты Мікалаем II Пратэст прыці хімічнай вайны.

У Бруселе (Бельгія) закончыліся пра- цы газавай канфэрэнцыі, якая вынесла вострыя пратэст прыці хімічнай вайны.

Рэзоляцыя дама-аецца, каб ваенныя дзеяльнасці вяліся толькі між варуж- нымі сіламі, каб не чапалі жыхарства. Старшыня бельгійскага Чырвонага Крыжу Но́льф унёс праізложку, каб да кожнае дзяржавы, якія ў часе вайны будзе паг- ражаць газавымі атакамі безбароннаму жыхарству, тасаваліся жорсткія рэпресіі з боку ўсіх цылізаваных дзяржаваў.

Між іншымі канфэрэнцыя ўбесціла конкурс на найлепшую прыладу для аба- роны ад газавых атак. Праекты павін- ны быць дастаўлены 18-й міжнароднай канфэрэнцыі Чырв